

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на шість років . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість років . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланович псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що два крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. п. Домбровського (Хорунжого). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманн.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламації неопечатаї вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Дальша сесія державної ради.

(X) Сегодня починає державна рада по шестинедільній перерві дальшу сесію. Спершу задумувано скликати державну раду на 18. або 20. січня, сподіваючи ся, що бюджетова комісія покінчить свою роботу до того часу. Тимчасом мимо дуже пильної і предметової праці ще остав з міністерства просьвати неполагоджений титул «середні школи», котрий імовірно буде докінчений сьогодні вечер, а відтак остає ще «рада міністрів, диспозиційний фонд і фінансовий закон». Можна сподівати ся, що комісія відклонить резолюції гр. Штірґа (референта) на перенесене словенських клас з Цилєї до Мариборґа, а чеської гімназії з Опави до якогось виключно чеського міста, і що так само при дальших титулах бюджету вже не дійде до ніякої великої боротьби. Державна рада буде мати лише ві вторник і в п'ятницю засідання, інші дні призначені для докінчення бюджету в комісії. Позаяк тепер вже комісія майже обезпечена перед великими зворушеннями, отже рада державна починає дальшу роботу з спокійнішими виглядами як звичайно, хиба що яке нагле внесене з боку всенімців на хвилю спинить її роботу. Бюджет однак не прийде під обради повної палати перед 15-им лютого, позаяк перед тим ще має бути полагоджений закон про контингент рекрутів і боснійські залізничі. Остане отже ледво 4 неділі на бюджет а хочби рада державна пильно оброблювала і помагала собі нічними засіданнями годі буде перед лат. великоднем ухвалити бюджет. Задля того має бути ще дальша сесія по лат. великодні і краєві сойми імовірно відбудуть лише коротку сесію в цьвітні.

Спільні дороги.

Від політехнічної рускої молодіжи ми одержали письмо, яке не містимо, не хочачи наразити себе на конфіскацію. Се письмо прислано нам у відповідь на наш докір, що молодіж, яка брала уділ в загальнім, академічнім вічу по причині уличних демонстрацій молодіжи, не зазначила на тім вічу свого становиска супротив інсинуацій польської праси, немов то згаданими демонстраціями кермувала «руска інтрига».

До сего докору були ми о стілько управнені, що справоздана польських двенників не зазначили нігде жадної заяви рускої молодіжи на тім вічу. Відтак ми не могли би інакше пояснити собі цілі уділу рускої молодіжи в вічу, скликанім в цілі обговореня польських демонстрацій, як лише задля запротестованя против інсинуацій польської праси. Бо гидкий закид якоїсь «інтриги», якоїсь ролі «провокаційних агентів» не міг чейже відносити ся до старших Русинів, які певно не мають жадних зносин з польською молодіжю, а в першій лінії мусів відносити ся до рускої молодіжи.

Отже прислана нам технікамі пп. А. Гальскою і Р. Дудинським — відповідь — стверджує, що руска молодіж на згаданім вічу зложила за-

яву, в якій придучила ся разом з польською молодіжю до загального і рішучого протесту против негідного становиска польської праси в справі демонстрацій. Як звісно, выводами польських двенників могла почути ся зобидженою і польська молодіж, бо закидали їй, що она робить в корясть німецької гакати, попирана до того провокаційними агентами.

Характеристичним є при тім, що той сам акад. Мошинський, який проводив академічному вічу, що двома третинами більшости ухвалило виступити против «рошеня Русінуф що-до університету», і удстоїв ся надмірних похвал всеї шовіністичної праси, тепер проводить вічу, яке осудило сю прасу. І в сім вічу приймають участь Русини, їх припускають до председательства і дають спроможність підно зазначити своє становиско.

Се вказує очевидячки на те, що погляди сеї частини польської молодіжи, яка на вічу в справі руского університету остентативно «сецсіонувала по ухвалі шовіністичної резолюції против утравізації «польского університету» — взяли тепер верх, а може навіть і сам п. Мошинський побачив, що понад вузкоглядність галицько-польських патріотичків, понад чване галицько-польської праси є ще спільні цілі для Русинів і Поляків, є спільні дороги, якими повинен іти розвій обох народів.

„Ситий голодного не знає“ — так і галицькі Поляки, наситившись, не хочуть зрозуміти потреб Русинів. А особливо тих східно-галицьких Поляків, яким байдужна доля — недоля руского хлопа, а свого мазура знають хиба із «свещонних бляшек у паса», історичний і суспільний світогляд переродив ся у грубе самолюбство та вузкоглядний шовінізм. Але ось крик католических дітей у Вжесві пробудив тих грубошкірих патріотів; нагадав їм, що польській суспільности не всюда так легко і догідно живе ся як під австрійським скиптром.

Однак їх задубілі серця не відчули в тім дитячім крику, стону цілого придавленого народу. Дперва польська молодіж мусіла їм привести перед очи, що не лише в Познаньщині, де будь-що-будь обовязують конституційні права, хотяй нехтовані права, нехтовані прускою бутюю, але далеко тяжше стогне польській нарід під ігом Росії, де ним правлять «адміністраційним порядком». Польська молодіж зрозуміла, як се виходить з присланої нам заяви техніків, що в такім самім положеню находить ся і руский нарід в Росії та що він є природним союзником в стремленю до національної і політичної свободи.

Коли польські політики перестануть малювати про Польщу «од можа до можа», та декларувати про якісь наглі чи насильні зміни у теперішнім невідраднім положеню польского народу в Росії, а щиро енергічно будуть піддержувати і пронагувати кожду гадку і кождий почин, щоби самодержавному молохови видирати кусень по кусневи права і свободи автономічної управи, щоби остаточно довести до ліберальних і конституційних порядків в Росії — тоді певно ті спільні дороги руского і польского народа продовжать ся і звязь між обома народами стане трівкішою. І лише на сій дорозі, яка уможливить культурний і політичний розвій кождій народности великої російської імперії, можуть оба народи надіяти ся своєї будущчини; а щоби уможливити і прискіпити ті условини, повинні лучити ся до спільного напору на му-

ри абсолютизму і взаємно спомагати себе у ділі народного висвободженя.

З сего становиска виведені руско-польські взаємини повинні привести до переконаня польську суспільність, що тут в Галичині она не повинна поводити ся самолюбством і нетерпимостію супротив Русинів, але уможливити їм так само витвореня основ народної культурної та політичної сили. Хотяй ми і дістанемо університет і витворимо в своїх гімназіях численні ряди інтелігенції, оствідомимо і піднесемо матеріально свого мужика і міщанина і здвигнемо ся до ряду високо-культурних та замібних народів, то думка наша не зверне ся ніколи против того польского народу, який там у московській неволі-недолі ридас разом з нами над руїнами своєї народної сьвятині.

Навіть хотяйби нам прийшло бороти ся тут з вузкоглядними та самолюбними «польськими собкамі», остоявати за наші народні права, та боронити ся против несправедливих закидів, то всеж таки не повинні ми забувати на ті спільні дороги, які виходять поза границі Галичини, а якими мусить ступати історія обох народів. І ми можемо висказати наше щире вдоволенє, що в теперішній хвили так руска, як і польська молодіж не затратила з очей сю дорогу.

Пос. Барвіньський в бюджетовій комісії.

В розправі над «університетами» — як ми подали вже вквортці — звернув посол Барвіньський увагу на се, що бл. престолонаслідник Рудольф не без основи назвав Русинів «старинним культурним народом», бо не згадуючи вже про княжу добу, в якій Русь розвинула високу культуру в тім часі, коли деінде була велика темрява, по занепадї після татарского погрому Русь двинула ся культурно в добі відродіння класичних наук. Тоді повстало заходом церковних братств багато шкіл, між якими до високого процвітіння дійшла *Ставропільська школа*, в якій учений Грек, опісля митрополит *Арсеній* завів класичні науки і написав першу і найліпшу тоді зливсько-словенську Граматику *Адельхотес*, а київська школа брацка стала заходами Петра Могили Академією і піднесена Мазепою до значіння університету. Виговський в договорі Гадяцькім домагав ся між иньшими заснованя 2-ох університетів на Україні. Сі два огнища культури видали знаменитих учених і достойників, а київські учені понесли культуру в Московщину і помогли Петрови В. переобразувати її в європейську державу. Правда, опісля Петро В. і Катерина II зруйнували автономію України, а за сим пішов і занепад культури саморідної однак досить вказати на діяльність українського Сократа Сковороди, виобразованого в Німеччині й Італії, котрого впливом українська шляхта зібрала 600.000 руб. на заснованя університету в Харкові. Сих кілька фактів нехай послужить доказом, що руский нарід не є меншевартийний і некультурний, а навпаки, що він всіма силами добивав ся вищої і бажав стати поруч иньших культурних народів. Коли частина руского народу наслідком поділу Польщі дістала ся до Австрії, і цар Йосиф II положив почини до утвореня руского університету установленем кількох руских кафедр на львівським університеті, а також низціиши царські постанови виразно признавали, що се огнище культур-

